

Kinh tế phát triển

ĐỀ CƯƠNG HỌC PHẦN KINH TẾ PHÁT TRIỂN

1. Mã học phần: ITS3074

2. Số tín chỉ: 3

3. Học phần tiên quyết: Không

4. Ngôn ngữ giảng dạy: Tiếng Việt

5. Giảng viên:

- Họ và tên: Phạm Anh Tuấn
- Chức danh, học hàm, học vị: Tiến sĩ
- Thời gian và địa điểm làm việc: Viện Kinh tế Việt Nam, Viện Hàn lâm KH&HVN
- Email: famtuan@gmail.com

6. Mục tiêu của học phần:

Trang bị cho sinh viên những kiến thức cơ bản về các mô hình phát triển kinh tế trên thế giới, những vấn đề liên quan đến phát triển, hệ quả của phát triển kinh tế nói riêng và xã hội nói chung ở cấp độ trong nước và quốc tế.

7. Chuẩn đầu ra của học phần:

7.1. Kiến thức:

- + Giải thích được sự ra đời, đối tượng, phạm vi nghiên cứu, mục tiêu nghiên cứu của môn học Kinh tế phát triển cũng như các chỉ tiêu đo lường của phát triển.
- + Vận dụng được những lý thuyết cơ bản nhất của Kinh tế phát triển
- + Giải thích được những nguồn lực để phát triển
- + Giải thích được những vấn đề kinh tế - xã hội, vai trò của quan hệ kinh tế quốc tế trong quá trình phát triển.

7.2. Kỹ năng:

Hiểu, biết cách vận dụng các tư tưởng lý thuyết kinh tế phát triển vào phân tích các vấn đề thực tiễn, đánh giá những vấn đề nảy sinh trong quá trình phát triển.

7.3. Thái độ:

- + Sinh viên tôn trọng sự đa dạng về quan điểm, niềm tin trong công việc. Có được hứng thú, sự say mê tìm tòi, nghiên cứu những vấn đề của kinh tế phát triển
- + Có được tư duy triết học độc lập, khách quan, khoa học. Có quan điểm xem xét lịch sử cụ thể, quan điểm phát triển, quan điểm thực tiễn.
- + Thấy được sự cần thiết của môn học trong quan hệ với nghiên cứu quốc tế (quốc tế học), khoa học xã hội và nhân văn và các lĩnh vực của đời sống xã hội.

8. Phương pháp kiểm tra, đánh giá:

8.1. Kiểm tra - đánh giá thường xuyên:

10%

- Gồm:
- Chuyên cần
 - Hoạt động theo nhóm, bài tập, tháng

8.2. Kiểm tra đánh giá giữa kỳ:

30%

- Bài kiểm tra: Tự luận hoặc trắc nghiệm
- Tiểu luận
- Thuyết trình

8.3. Kiểm tra đánh giá cuối kỳ: Tiểu luận hoặc kiểm tra tự luận **60%**

9. Giáo trình bắt buộc:

Tiếng Việt

1. Đinh Văn Hải (2014), *Giáo trình kinh tế phát triển*, NXB Tài chính, Hà Nội.
2. Phạm Ngọc Linh & Nguyễn Thị Kim Dung (2013), *Giáo trình kinh tế phát triển* (Dùng cho sinh viên ngoài chuyên ngành, Tái bản lần 2), NXB Đại học Kinh tế Quốc dân, Hà Nội.
3. Nguyễn Đức Tính (ch.b) (2013), *Giáo trình kinh tế phát triển*, NXB Dân trí, Hà Nội.
4. Todaro, Michael (1998), *Kinh tế học cho thế giới thứ ba: Giới thiệu những nguyên tắc, vấn đề và chính sách phát triển*, NXB Giáo dục.
5. Perkin, D. H., S. Radelet & D. L. Lindauer (2010), *Kinh tế học phát triển* (bản dịch của Phạm Thị Tuệ và đồng nghiệp), NXB Thống kê, Hà Nội.

Tiếng Anh

6. Gilpin, R. (1987), *The Political Economy of International Relations*, Princeton University Press.
7. Goldstein, Joshua S., Pevehouse, J.C. (2014), *International Relations (2013-2014 Update)* (10th ed.), Pearson.
8. O'Brien, Robert., & Marc Williams (2010), *Global Political Economy: Evolution and Dynamics* (3rd ed.), Palgrave Macmillan.
9. Sumner, Andy & M. Tribe (2008), *International Development Studies: Theories and Methods in Research and Practice*, SAGE Publication Ltd.

10. Tóm tắt nội dung học phần :

Học phần Kinh tế phát triển mang lại cho người học những kiến thức, khái niệm cơ bản về tăng trưởng và phát triển kinh tế. Người học sẽ tiếp cận cơ sở lý luận, nền tảng là những lý thuyết và mô hình phát triển, và một số trường hợp nghiên cứu điển hình về mô hình phát triển của một số nền kinh tế tiêu biểu. Ngoài ra, những yếu tố, nhân tố như vốn, lao động, tài nguyên - môi trường, khoa học công nghệ hay vấn đề liên quan đến quan hệ kinh tế quốc tế sẽ được trình bày với tư cách là những yếu tố tác động đến quá trình tăng trưởng và phát triển. Những vấn đề kinh tế, xã hội của quá trình phát triển như di cư, đô thị hóa, bất bình đẳng về thu nhập, ô nhiễm môi trường, v.v. cũng sẽ được đề cập.

11. Nội dung chi tiết học phần:

NỘI DUNG 1: DẪN NHẬP VỀ KINH TẾ PHÁT TRIỂN

- 1.1. Kinh tế phát triển và các khái niệm liên quan
 - 1.1.1. Sự ra đời của môn Kinh tế học phát triển
 - 1.1.2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của môn kinh tế phát triển
 - 1.1.3. Mục tiêu của nghiên cứu Kinh tế phát triển
 - 1.1.4. Tăng trưởng kinh tế và phát triển
 - 1.1.5. Phát triển bền vững
- 1.2. Các chỉ tiêu để đo lường phát triển
 - 1.2.1. Nhóm chỉ tiêu kinh tế
 - 1.2.2. Nhóm chỉ tiêu xã hội
 - 1.2.3. Nhóm chỉ tiêu môi trường
 - 1.2.4. Chỉ số phát triển con người

NỘI DUNG 2: CÁC LÝ THUYẾT VỀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ

- 2.1. Các lý thuyết nhân quả
 - 2.1.1. Lý thuyết nhân quả từ bên trong
 - Lý thuyết hiện đại hóa: Các giai đoạn tăng trưởng kinh tế của Rostow
 - 2.1.2. Lý thuyết nhân quả từ bên ngoài
 - Chủ nghĩa Mác
 - Thuyết phụ thuộc
- 2.2. Các lý thuyết dựa trên tầm quan trọng của các chủ thể trong quá trình phát triển
 - 2.2.1. Lý thuyết ủng hộ vai trò của thị trường
 - Chủ nghĩa tự do
 - 2.2.2. Lý thuyết ủng hộ vai trò của nhà nước
 - Lý thuyết nhà nước kiến tạo phát triển

NỘI DUNG 3: CÁC NGUỒN LỰC TRONG QUÁ TRÌNH PHÁT TRIỂN

- 3.1. Nguồn nhân lực, giáo dục và phát triển
 - 3.1.1. *Nguồn nhân lực, nguồn lao động và thất nghiệp*
 - 3.1.2. *Các yếu tố ảnh hưởng đến cung, cầu lao động*
 - 3.1.3. *Khía cạnh kinh tế của giáo dục và việc làm*
 - 3.1.4. *Giáo dục và phát triển*
- 3.2. Khoa học – công nghệ và phát triển
 - 3.2.1. *Các khái niệm về khoa học - công nghệ*
 - 3.2.2. *Vai trò của khoa học – công nghệ với phát triển*
- 3.3. Nguồn vốn với phát triển kinh tế
 - 3.3.1. *Các khái niệm về vốn*
 - 3.3.2. *Vai trò của vốn với phát triển kinh tế*
- 3.4. Tài nguyên thiên nhiên và phát triển
 - 3.4.1. *Các khái niệm*
 - 3.4.2. *Phân loại tài nguyên thiên nhiên*
 - 3.4.3. *Quản lý, khai thác và sử dụng tài nguyên cho quá trình phát triển*
 - 3.4.4. *Vai trò của tài nguyên thiên nhiên với phát triển*

NỘI DUNG 4: VẤN ĐỀ KINH TẾ - XÃ HỘI TRONG QUÁ TRÌNH PHÁT TRIỂN

- 4.1. Phân phối thu nhập và nghèo đói
 - 4.1.1. *Các phương pháp phân phối thu nhập*
 - 4.1.2. *Thước đo thu nhập*
 - 4.1.3. *Nghèo đói*
 - 4.1.4. *Các phương pháp xử lý bất bình đẳng thu nhập và nghèo đói*
- 4.2. Dân số và phát triển
 - 4.2.1. *Các tư tưởng về dân số*
 - 4.2.2. *Tăng trưởng dân số và phát triển*
 - 4.2.3. *Đô thị hóa trong quá trình phát triển*
 - 4.2.4. *Di cư và phát triển*

NỘI DUNG 5: QUAN HỆ KINH TẾ QUỐC TẾ VÀ PHÁT TRIỂN

- 5.1. Thương mại quốc tế và phát triển
 - 5.1.1. *Các vấn đề cơ bản của thương mại quốc tế*
 - 5.1.2. *Thương mại quốc tế với tăng trưởng kinh tế*
- 5.2. Đầu tư quốc tế, tài chính quốc tế và phát triển

- 5.2.1. *Đầu tư trực tiếp và phát triển*
- 5.2.2. *Tài chính quốc tế, nợ quốc tế và phát triển*
- 5.3. *Hội nhập kinh tế quốc tế và phát triển*
 - 5.3.1. *Các cấp độ hội nhập kinh tế quốc tế*
 - 5.3.2. *Động lực phát triển từ hội nhập*
- 5.4. *Hỗ trợ phát triển quốc tế*
 - 5.4.1. *Khái niệm hỗ trợ phát triển*
 - 5.4.2. *Vai trò của hỗ trợ phát triển đối với các nước nghèo*
 - 5.4.3. *Hạn chế của hỗ trợ phát triển*